

Korrespondansekort

(innenlands porto 7 øre). Kr. 2.— pr. 100, fåes kun hos

Einar Myklebust

Munkegaten 21 Trondhjem

SKAKBLADET

udgivet af Dansk Skak Union, 16-sidet, udgaar hver Maaned. Abonnementpris 5 Kr. årlig. Abonnement kan bestilles paa Posthusene eller ved Henvendelse til

SKAKBLADET

Eksp. Vesterbrog. 21, St., o. G. København V.

Sjakk-Revyn 1925	kr. 2. 00	(tidl. kr. 6.—)
Norsk Sjakkblad 1932	" 3.50	
Do. 1933	" 2.—	
Do. 1934	" 2.—	
Do. 1935	" 2.00	

10 forskjellige hefter av Sjakk-Revyn og Norsk Sjakkblads eldre årganger 55 øre portofritt.

Norsk Skakblad 1906 og 1908, kjøpes av redaksjonen.

Et kryss her betyr at De ikke har betalt kontingenten for 1936. Vær så venlig å betale den omgående.

Die Schwalbe

er det eneste blad i verden som bringer alle turneringsutskrivninger og -avgjørelser for problemer og sluttspill, som beretter fortløpende om all verdens problemnytt, problemlitteratur, problemartikler og problemforbund.

Redaktør: Dr. Ed. Birgfeld. Pris: 10 RM pr. år. Bestilles hos **K. F. LAIB, Widrinnen** (Ostpr.), Post Lossainen über Rössel, Tyskland.

JOHN BONES BOKTRYKKERI A.s

NORSK SJAKKBLAD

ORGAN FOR NORSK SJAKKFORBUND

HEFTE

6-7

JUNI—JULI

1 9 3 6

Schackförlaget

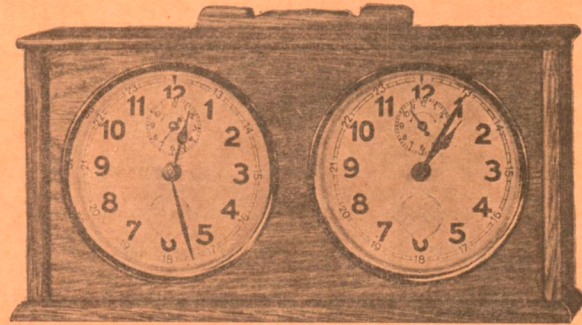
(Gust. Nyholm)
Norrtullsgat. 25
STOCKHOLM

SJAKKURET som har slått igjennem! Kr. 16. — utført i lys ek. Horizontal igangsetning, som anstrenger uret minst!

De beste lovord fra svenske klubber.

PARTI-SJEMAER med klubbens navn kr. 8.50 for 1000 eks.

Trykkes den 15. sept. og 15. jan. hvert år. Bestillinger bes venligst innsendt i god tid. Prisene er netto — Det kommer frakt eller porto til.

Wiener Schachzeitung

Det ledende verdens-sjakkorgan.
Under medvirken av de mest ansette sjakk mestere.

Pris årlig 20 Schilling.

Prøvenummer fåes hos Verlag den Wiener Schachzeitung, Wien IV, Schöffergasse 13 a

„Schackspelaren“

Utgiven av Gunnar Andersson
12 heften à 16 sidor pr. år
Abonnementspris:
Helt år kr. 3.75
Halvt år kr. 2.00

Adr.:
„Schackspelaren“
Box 58 Vallvik (Sverige)

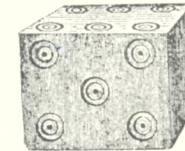
Alle medlemmer av Norsk Sjakkforbund bør bære forbundets vakre merke.
Dette fåes kjøpt hos presidenten, direktør Olaf Smedal, Storebrand, Oslo, til en pris av kr. 2.50, fritt tilsendt.

NORSK SJAKKBLAD

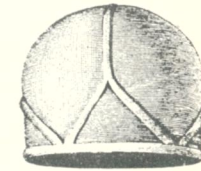
ORGAN FOR NORSK SJAKKFORBUND
Redaksjon: O. Oversand, E. Myklebust
15. årgang Juni—Juli 1936 6.—7. hefte

1. Spillebrikke av ben. Asak i Skedsmo, Akershus.

2. Terning av ben. Vestre Aker.

3. Spillebrikke av ler. Vøy i Romsdal.

Sjakkspill og andre brettspill i Norge i vikingetiden og middelalderen.

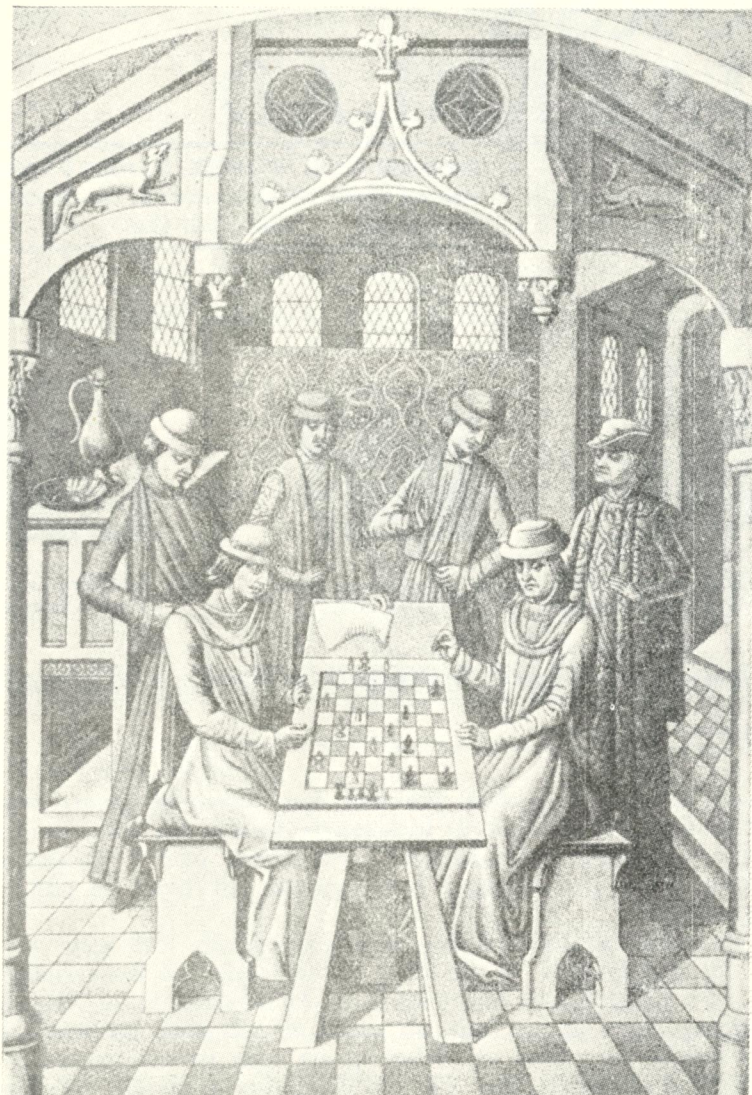
Av dr. phil. Sigurd Grieg.

Gjennem alle tider og hos alle folk har lysten til hasardspill vært sterkt utviklet og har ført til forskjellige former for spill. Som nordmennene nu spiller i hvalaksjer, i revfarmer eller i pengelotteriet, slik spilte de i gamle dager brettspill om alt hvad de eiet, endog sin egen frihet.

Den romerske forfatter Tacitus, som levet år 55—120 efter Kr., forteller om germanerne at de drev terningspill, «så man undres derover i edru tilstand, som alvårssak med slik lettsindighet og likegyldighet for vinning eller tap, at når alt annet er gått med, så setter de ved det ytterste og siste kast sin frihet og sin egen person på spill». Den som blev overvunnet, gav sig frivillig under trellekår, selv om han var yngre av år og sterkere av krefter, fant han sig i å bli lenkebunnet og utstillet til salgs. «Så vidt går deres stivsindethet endog i en slett sak», sier Tacitus, «selv kaller de det ordholdenhet». «Træler som de har fått på denne måte, selger de for at de også kan fri sig fra den skam som kleber ved seiren» (Germania kap. 24). Det kan jo heller ikke ha vært synderlig morsomt for dem å ha «gevinstene» gående lys levende omkring sig.

Av våre gravfund ser vi at brettspill alt har vært kjent i Norge i den periode vi kaller yngre romersk tid, d. v. s. år 200—400 efter Kr. Vi finner nemlig spillebrikker av ben og glass i gravene. Til vårt land er brettspillet kommet fra romerne gjennom germanske

Kong Ludvig XI av Frankrike (tilhøre) spiller sjakk på slottet Plessis-Tours.

stammers handels- og kulturforbindelser med den mektige militærstat i syd. Både terningspillet og brettspillet var nemlig meget yndet hos grekerne og romerne. Det heter således om grekernes fornemste gud Zeus, at han spilte med terninger. Om de romerske keisere Augustus og Nero vet man at de var ivrige spillere, Caligula fusket i spill, og keiser Claudius forfattet et skrift om brettspill. Som det

er sagt av Jan Petersen: «Guder og keisere, soldater og straff-fanger, alle spilte de, ja selv filosofene kunde ikke la være, hvorfor de får sterke bebreidelser av den romerske forfatter *Plutarch*».

Fra romerne bredte spillet sig til de omboende barbarer. Kelterne kjente brettspill alt før Kristi fødsel, og det er således en mulighet for at keltiske folk først har gitt germanerne kjennskap til spillet. Men som nevnt var det først i yngre romersk tid at brettspill blev almindelig i Norden. Romerne anvendte flere arter av brettspill. Eldst er visstnok det såkalte *ludus lastruncolorum*, hvortil man brukte brikker av glass. Slike glassbrikker forekommer blandt annet i et gravfunn fra Ringerike. Et annet spill var *duodecim scripta*, hvor brettet var opdelt ved 12 paralelle linjer. Hver av de to spillere hadde brikker av forskjellig farve, oftest svarte og hvite, og det gjaldt å berøve motstanderen hans brikker ved å inneslutte dem mellom sine egne.

Ved dette spill anvendtes også terninger, oftest tre sammen, i keisertiden også bare to. Fra Norges eldre jernalder foreligger der spillebrikker i ca. 56 fund med over 400 brikker. I fire av fundene hører det også terninger til, mens terninger alene kjennes fra to fund. Brikkene er dels av glass, dels av ben, sjeldnere av ler eller sten. Glassbrikkene er alle innført, de kjennes bl. a. fra det berømte Setrang-fund fra Ringerike og fra Avaldsnesfundet på Karmøy. Fra Norges vestland foreligger der hele 39 fund med innførte spillebrikker mot 12 fra Østlandet. Dette skyldes neppe at vestlendingene i eldre jernalder var mere interessert for hasardspill enn østlendingene, men skyldes langt snarere at kystdistriktene lå mere åpne for tidens kulturstrømninger — nye moter hadde lettere for å trenge inn der, og med motene fulgte også nye former for fornøielse. Hvor mange brikker som hørte med til hvert spill, er vanskelig å si, da fundene ofte er ufullstendige, men det ser ut til at spillene enten omfattet 12 eller 24 brikker.

Når vi avlegger et besøk i våre arkeologiske museer, får vi et sterkt inntrykk av hvor håndfaste våre forfedre var i sin tro om livet etter dette. De tenkte sig at deres frender trengte en hel mengde jordi-

5. Konge. Sjakkfigur av hvalrosstann, funnet på øen Lewis (Sudrøiene). Antagelig utført i Norge, ca. 1200.

6. Dronning. Sjakkfigur av hvalrossstann, funnet på øen Lewis (Sudrøyene). Antagelig utført i Norge, ca. 1200.

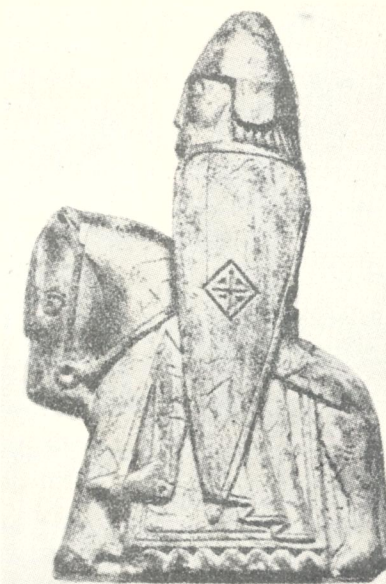
på Gunnarshaug på Karmøy, hvor det var kongsgård i vikingetiden, og endelig i en rikt utstyrt mannsgrav fra Myklebostad i Eid, hvor en høvding var blitt brent i sitt skib. Her skal bare omtales de vakre spillebrikker av glass og rav som fantes i den nevnte skibsgrav fra Storhaug, som blev utgravet av A. Lorange i 1887. Det lå to sett av brikker i graven, et bestående av koniske brikker av farvet glass, et annet sett av smukt hvelvede ravbrikker. Her må vi gå ut fra at iallfall glassbrikkene er innført. Herhjemme laget man ganske sikkert alle de *benbrikker* som vi kjenner fra våre fund fra vikingetiden. Nu vet vi jo at det til hvert spill hørte to sett brikker av forskjellig farve for å holde motstandernes brikker ut fra hverandre. Men de brikker som nu finnes i norske graver, har nu alle benets naturlige farve. At dette *virkelig har vært anderledes* i vikingetiden, kan vi se av et fund fra Myvatn på Island, hvor det fremkom 24 brikker, hvorav halvparten var røde og halvparten hvite. I Edda-dikte og skaldekvad omtales ofte brettspill. I Vøluspå skil-

ske ting etter døden: Mannen sine våben og sitt verktøi, kvinnene sine smykker og utstyret til det daglige arbeide, både til husflid og til matlagning. Og således har de i *vikingetiden* (800—1050 efter Kr.) ment at *brettspillet* var et nødvendig gravutstyr. De tenkte vel som så, at enten nu de døde skulde bo derinne i gravhaugen eller de skulde leve sitt skyggeliv i en annen verden, så var det best å gi dem terninger og spillebrett med, så de hadde litt å pusle med og ikke kom igjen og voldte de levende ubehageligheter.

Ser vi på fundene av spillebrikker fra vikingetiden (fig. 1—3), så er det ganske interessant å legge merke til at det særlig er i høvdingegraver at spillebrikker finnes. I *Gogstadskibet* fantes det således et spillebrett som kunde brukes til to slags brettspill, på den ene side er innrisset figurer til et spill som ennå den dag i dag er meget brukt, nemlig «mølle». I en annen høvdingegrav fra Alaug i Furnes på Hedemarken fantes et *komplett sett av spillebrikker av ben med tilhørende terninger*. Videre har vi spillebrikker i et rikt gravfund fra Storhaug

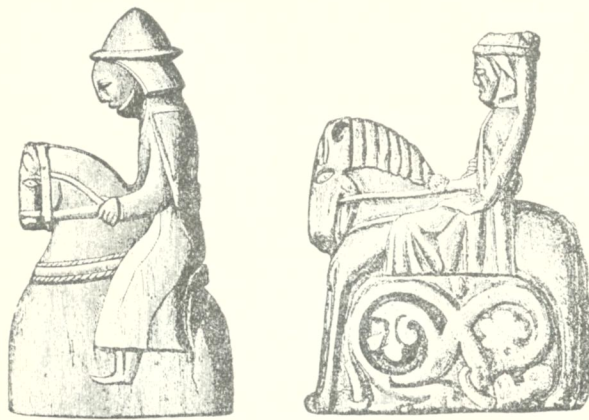
drer dikteren hvorledes gudene efter Ragnarok på den nye jord gjenfinner sine sjeldne brikker av gull i gresset. I Edda-kvadet Rigsthula omtales brettspill som en fyrstelig beskjeftigelse, og fra Thorbjørne Hornkloves kvad vet vi at krigerne i Harald Hårfagres gård syslet med brettspill. Fra Tunsberghus, fra Hovedøyas kloster og fra Tyskebryggen i Bergen kjennes en del *middelalderske* spillebrikker av samme form som vikingetidens. Ved denne tid *kom det imidlertid et nytt spill til Norge*, som hurtig blev populært, nemlig *sjakkspillet*. Dette spill, som først kom til Norden i 1100-årene, kan føre sin opprinnelse meget langt tilbake i tiden, muligens til 5 eller 6 århundrer før Kr. Dog lar det sig ikke si nøiaktig når det er opstått, og fortellingen om *brahminen Nasir*, som skulde ha opfunnet sjakkspillet,

og som lønn for det av sin fyrste skulde ha forlangt den uhyre gave av et hvetekorn for førstefelt, to for det annet, 4, 8, 16 o.s.v. dobbelt op for hvert av de 64 felter, må opfattes som et sagn. Imidlertid kan det betraktes som sikkert at grunnlaget for sjakk i dets nuværende form er det gamle indiske *Chaturanga*, det persiske *Chatrany*, som betyr *kongespill*. I sin eldste form synes sjakkspillet å ha vært kombinert med terningspill, således at kastet avgjorde hvilken art av brikke skulde flyttes. Denne hasardiøse karakter mistet spillet imidlertid tidlig, og det gikk da over til å bli et rent tanke- og hukommelsesspill. Araberne, som hadde lært spillet i Persien, bragte det over Nord-Afrika til Spania, hvorfra det bredte sig til det øvrige Europa. Alt i 1000-årene var det således kjent i Italia. Opprinnelig var det særlig ved hoffene (fig. 4) og blandt geistligheten at dette spill blev dyrket; men litt efter litt bredte det sig i stadig videre kretser. Til de eldste eksisterende sjakkspill i Europa må vi regne de spillebrikker, hørende til flere spill, som i 1831 blev funnet på Hebriderne (fig. 5—7). Funnet blev gjort på stranden i Uiv sogn på øen Lewis. Man antar i almindelighet at brikkene må være drevet i land fra et forlist skib engang i 1200-årene. På grunnlag av sjakkfigurenes drakt kan man nemlig si at brikkene må være laget i første halvdel av 1200-årene. Brikkenes stilpreg er norsk, og da de tilmed er utført i *hvalrossstann*, er det ingen tvil om at de må være skåret i Norge eller på Island, eller muligvis på en av Vesthavsøyene (Orknøyene eller Shetland). Blandt brikkene er det konger dels med, dels uten helskjegg og med krone på hodet. De er fremstillet sittende på tron-

7. Springer. Sjakkfigur av hvalrossstann, funnet på øen Lewis (Sudrøyene). Antagelig utført i Norge, ca. 1200.

8—9. Sjakkbrikker funnet i Vestergötland.

stoler med sverd i hånden. Andre brikker viser dronninger med hånd under hake og drikkehorn i hånden. «Hesten» er representert ved ryttere med trekantet skjold, spyd og sverd, og bispen ser vi med mitra og krumstav. Morsomme er også de krigere til fots som representerer «tårnene», flere av dem biter i skjoldene, og forestiller antagelig berserker, mens andre marsjerer adstadig som til parade. Brikkene har stor interesse, ikke bare som vidnesbyrd om hvor høit kunsthåndverket stod dengang, men også fordi de gir et interessant innblikk i våbenskikk og klædedrakt i 1200-årene.

Som nevnt hører disse brikker til flere spill, i alt blev det funnet 58 stykker, hvorav flere var farvet røde. Der var 6 konger, 5 dronninger, 13 bisper, 14 riddere, 10 vaktmenn eller tårn, og 19 «bønder». Helt isolert står dette fund ikke, idet lignende brikker er funnet på Island, i England, i Tyskland og i Sverige. Fra det siste land (fig. 8—9) er en rytterbrikke fra Västergötland og en dronning fra Kalmar. Fra det nuværende Norge kjennes en kongebrikke som er funnet på gården Kulebekk på Tjømmø. I byfunnene fra Bergen, Oslo og Trondhjem foreligger det også en del *sjakkbrikker*, men de er ganske *enkle*. De kjennes fra Tyskebryggen i Bergen (fig. 10), fra det gamle Oslo, fra Nonnesæter kloster i Bergen og fra Lysøkkloster. Både kjøpmenn, munk og nonner har således spilt sjakk i middelalderen. Dette kan vi også se av tidens testamenter, hvor gode sjakkbrett ofte nevnes. I 1331 gir korsbroren i Oslo Guttorm Håvardson til presten Niculas sin store sjakktavle, og i 1340 omtales en stor sjakktavle av elfenben, som kong Magnus Eriksson opbevarte på Båhus slott. Blandt korsbror i Nidaros Arne Halkelsøns etterlatenskaper omtales også «*tanntafuel med taffelborde*», det vil si brikker av hvalrossstann med tilhørende spillebrett. Blandt det utstyr som erkebiskop Aslak Bolt i 1429 bragte med sig til Nidaros, nevnes en kostelig sjakktavle. Disse eksempler, som lett kunde økes, viser at såvel konger som prester yndet å korte tiden med sjakkspill i de lange vinterkvelder. At den nordiske geistlighet i middelalderen var sterkt interessert for sjakk fremgår også derav at det blandt de håndskrifter som har tilhørt Vadstena kloster, finnes en avhandling om dette spill.

Spilleregulene var i middelalderen meget anderledes enn nu. Kongen

var således ikke så bundet i sine bevegelser som nu, men kunde ta to til tre skritt, ja til og med gå som hesten. Også dronningen har i tidens løp endret natur og oppgave. Oprinnelig var denne brikke kongens rådgiver eller general, og kaltes *farz* eller *farzi*, på latin *farzia* eller *ferzia*, fransk *fierze* eller *fierge*. Så opstod en forveksling mellom dette ord og *vierge* — jomfru. Det er mulig at denne lydovergang har ført til veksling i kjønn, og forvandlet generalen til dronning.

Sjakkspillet sees ofte fremstilt på middelalderske bilder, her skal bare nevnes et *kalmaleri fra Täby kirke* i Sverige fra omkring 1400, som fremstiller en ung mann som spiller sjakk med døden. *Jak spelar dick mat*, står det. (Fig. 11).

Også damspillet var kjent i Norge i middelalderen. Det ser vi av de tallrike *dambrikker av ben* som foreligger i byfundene fra Oslo og Bergen. Det antas at damspillet er en modifikasjon av et eldgammelt spill som kjentes i Egypten og Nubien før Kristi fødsel.

Fra det gamle Oslo kjennes mange flate *dambrikker* prydet dels med linjeornamen-

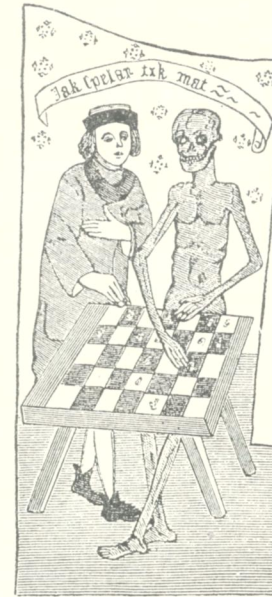

10. Sjakkbrikke fra Kjøpmannsstuens tomt, Tyskebryggen, Bergen.

Kloden rundt.

Argentina.

12.—30. mars spiltes i havne- og badebyen Mar del Plata (43,000 innb.) den 6. sydamerikanske mesterskapsturnering. Der var 16 deltagere. Premievinnere: 1. Isaias Pleci 11½, 2. Aron Schwartz-

11. Sjakkspill. Døden spiller om menneskets liv. (Maleriet omkring år 1500 på det hvelvede loft i Täby kirke i Sverige.)

ter, dels med punktcirklér. Lignende er funnet i Tønsberg, Bergen og Trondhjem. Det er grunn til å tro at slike brikker har vært anvendt alt i 1200-årene. En slik *dambrikke* av hvalben fantes i 1906 ved bygningsarbeider på Tyskebryggen. Den bærer en *runeinnskrift*, som av professor *Magnus Olsen* er tolket som navnet *Vikingr*. Det var et almindelig navn i middelalderen som nevnes mellom 1340 og 1566. En bygård *Vikinggård*, omtales i Bergen i 1338. Innskriften på *dambrikken* er fra 1100- eller 1200-årene. Det ser ut til at spilleren i et ledig øieblikk under spillet har moret sig med å risse sitt navn i spillebrikken.

Sigurd Grieg.

man 11, 3—4. A. Juan Vinuesa og Virgilio Fenoglio hver 9½, alle fra Argentina. De tidligere sydamerikanske mesterskap har vært avholdt i 1922: Carrasco—Uruguay, vinner Roberto G. Grau, 1925: Montevideo, vinner Luis Palau, 1930: Mar del Plata, vinner Grau, 1934: Mar del Plata, vinner Schwartzman,

1935: Buenos Aires, vinner Luis R. Piazzini.

24. Engelsk parti.

Spilt i 7. runde den 20. mars.

Isaias Plezi. Virgilio Fenoglio.

1. c4 c5, 2. Sc3 Sc6, 3. Sf3 Sf6, 4. d4 cd, 5. S×d4 g6, 6. e4 Lg7.

Svart har modulert partiet over i dragevarianten i siciliansk.

7. Le3.

Dersom 7. Le2, så S×e4, 8. S×c6 L×c3+, 9. bc bc o. s. v.

7. — d6, 8. Le2 Le6.

Bedre enn Ld7, da teksttrekket hindrer hvit i eventuelt å spille Lf3 p. g. a. trusselen mot Bc4. Og å dekke denne ved b2 b3 vilde svekke T-diagonalen for meget. Heller er det ikke anbefalelsesverdige å bytte på e6, fordi svart ved den åpne f-linje får full kompensasjon for hvits L-par. Og ikke føles det som noen ulempe at e-bonden stenges inne, da den foreløpig ikke kan rykke frem uten å svekke d-bonden, som da vil bli hengende igjen.

9. 0—0 0—0, 10. Khl Dc8.

Dersom Dd7, vilde hvit ved hjelp av 11. h3 eventuelt etterfulgt av f4 true med å stenge inne den svarte L, og samtidig forberede et kraftig angrep på K-fløien. Dessuten øver D her et inndirekte trykk på Bc4.

11. Tc1. Sg4, 12. L×g4 L×g4, 13. f3 Ld7, 14. Sd5.

Truer med S×c6 etterfulgt av 16. S×e7+.

14. — Dd8, 15. Dd2 Tc8, 16. Sb5! Se5.

Dette trekk, som indirekte forsvarer Ba7 ved trusselen mot Bc4, er en feil som hvit utnytter på en utmerket måte.

17. b3 L×b5.

Nødtvungent tiltross for at herredømmet over D-fløien tydelig overlates til hvit; det går nemlig ikke nu likeså lett som før å spille 17. — a6, 18. Lb6 etterfulgt av Sbc7 etc.

18. cb T×cl.

Også tvungent; om 18. — Ta8, så 19. Tc7! og vinner.

19. T×cl e6, 20. Lg5! Db8.

Igjen et nødvendig trekk. Om 20. — f6,

så 21. Tc8! Dd7, 22. S×f6+ L×f6, 23. T×f8+ K×f8, 24. L×f6 D×b5, 25. D×d6+ og matt i få trekk. Om 20. — Dd7, så 21. Sf6+ L×f6, 22. L×f6, og matten kan ikke undgås. Om 20. — De8, 21. Sf6+ L×f6, 22. L×f6 Sd7, 23. Lb2 med overlegent spill.

21. Sf6+ L×f6

Om K flyttes, så 22. f4 og S er fortapt.

22. L×f6 Tc8.

En god utvei til redning mot de umiddelbare trusler (Dh6 og Le7); men partiet er jo allikevel praktisk talt tapt.

23. Tdl.

Bedre enn avbytte, hvorefter svart kan forsvare sin stilling med Df8.

23. — Sd7, 24. Le7 Dc7, 25. L×d6 Dc2, 26. h4 D×d2, 27. T×d2 Sb6, 28. Le5.

Det er lett å se at i en stilling som denne er L S overlegen.

28. — Kf8, 29. Lf6 Ke8, 30. Kh2 Sd7, 31. Ld4 b6, 32. Kg3 Ke7, 33. Lb2 Ke8, 34. La3 Tc7, 35. Kf4 Sc5, 36. Td6.

Hvit prøver å få T-utbytning for så å nærme sig med sin K for å fjerne B-motstanden.

36. — Sb7, 37. Tc6 T×T, 38. bc Sa5, 39. c7 Kd7, 40. Ke5 K×c7, 41. Kf6 Sc6, 42. K×f7 Kd7, 43. Kg7 Ke8, 44. K×h7 Kf7, 45. Lb2.

Man er nådd til et sluttspill, hvor hvit har to bønders overvekt og en L som er verdifullere enn motpartens S. Plecis sluttmanøver er elegant og tvingende.

45. — Sb4, 46. g4! Sd3.

Om 46. — S×a2, så 47. g5 etterfulgt av h5 med lett vinst.

47. g5 e5.

Efter 47. — L×b2, vinner hvit på den måte som før er angitt. Om 47. — Sf4, så 48. Le5 Sh5 med hindring av fremmarsjen, og ved den blokkerte stilling svart vil få, må han tilslutt gjøre et K-trekk og overlate såvel B som S forsvarslos til sin skjebne.

48. Lcl Sc5, 49. h5 Se6, 50. hg+ Kf8, 51. g7+ Opgitt.

Dette parti blev tildelt turneringens skjønnhetspremie.

Anm. efter „Ajedrez Chileno“.

Estland.

En match om landsmesterskapet mellom Keres og P. Schmitt endte uavgjort 3½ — 3½.

Finnland.

6.—14. juni holdtes i Helsingfors den nordiske kongress med turneringer under Finnlands Schackförbunds ledelse. På kongressen blev det besluttet at neste nordiske turnering skal holdes i Oslo 1938. Der blev spilt i 3 klasser med til sammen 32 spillere, 8 i landslagsklassen, 12 i mester- og 12 i 1ste klasse. Der deltok 2 nordmenn, A. Gulbrandsen i landslagsklassen og E. Rojahn i mesterklassen, begge blev utenfor premieekene. Videre deltok 8 svensker, 4 dansker og 18 finnlendere. Svenskene tok med sig hele 5 ordinære premier, mens kun 1 kom til Danmark. Det var pengepremier. Ny nordisk mester blev den sympatiske Stockholmsspiller N. Bergquist, som samtidig vant president Svinhuvuds pokal. Resultatene i turneringene blev: Landslagsklassen: 1. E. Lundin 6 (uten tap), 2. Böök 5½, 3. Stoltz 5, 4. Erik Andersen og B. Rasmusson 3½, videre Gulbrandsen og Krogus 2, Solin ½. Det må bemerkes at Solin allerede tidlig måtte trekke sig på grunn av dødsfall i familien. Lundin fikk forlagsbolaget Otavas hederspris. I mesterklassen blev premievinnere: 1. N. Bergquist, 2.—4. Ekenberg, Sverige, Kaila, Finland og Ojanen, Finland. Bergquist viste sig som en rutinert og sikker spiller. 1ste klasse: 1. Å. Lundquist, Sverige, 2.—3. Terho, Finland og Lagerstam, Finland, 4. Backmann, Finland.

25. Engelsk parti.

Spilt i 3. runde den 8. juni.

Krogus. Lundin.

1. c4 e6, 2. g3 Sf6, 3. Lg2 d5, 4. d3 Le7, 5. Sf3 0—0, 6. Sbd2 c5, 7. 0—0 Sc6, 8. b3 d4, 9. Sg5? Sg4!, 10. Sgf3 f5, 11. h3 Sf6, 12. Te1 e5, 13. Sh2 Ld6, 14. a3 Ld7, 15. Dc2 De8, 16. Lb2 Dg6, 17. Shf1 Tae8, 18. e3 de, 19. S×e3 f4!, 20. Sf1 fg, 21. fg Sd4, 22. L×d4 ed, 23. Se4 S×e4, 24. L×e4 T×e4, 25. de L×g3, 26. S×g3 Tf3! Hvit gav op.

Island.

Turneringen om mesterskapet for Island holdtes i Reykjavik i tiden 7. 16. mars. Mesterklassen omfattet kun 4 deltagere, og spiltes dobbelrundig. Islandsmeisteren 1935 Eggert Gilfer deltok ikke, også den tidligere landsmester Einar Torvaldsson savnedes. Islandsmester i år blev Jon Gudmundsson, Reykjavik med 6 (100 %) 2. Asm. Ásgeirsson 4, 3.—4. Baldur Møller og Steingr. Gudmundsson hver 1. I 1. klasse seiret Guðbjartur Vigfusson, Husavik, og i 2. klasse Helgi Kristjansson, Hafnafirdi. Den Nord-Islandske mesterskapsturnering spiltes i Akureyri i tiden 8.—14. april. Vinner blev Haukur Snorrason, Akureyri med 6, 2. Gustav Águstsson, Akureyri 5½, 3. Guðbjartur Vigfusson, Husavik 5, 4. J. Ingimarsson, Akureyri 4, 5. G. Guðlaugsson og U. Stefansson, Akureyri 3½, 7. V. Møller 2½, 8. Th. Guðjonsson 1½.

Russland.

14. mai—8. juni holdtes i Moskva den mest gedigne turnering som har vært arrangert siden Moskva-turneringen 1925,

„Dom Sojusof“, hvor turneringen holdtes.

for ikke å gå enda lenger tilbake. Men deltagerlisten kunde ha vært bedre. Vi savnet først og fremst Dr. Aljechin og Dr. Euwe samt et par av de beste amerikanere. Men tidenes tilstand trekker snevre og snerpete grenser, dessuten tillot turneringens program bare plass til 5 utenlandske spillere. Turneringens store pluss var dens dobbelte runder. Den blev en avgjort seir for Capablanca, som intet tap fikk, etter første omgang endog med 1½ points forsprang. Da var stillingen: Capablanca 6½, Ragozin, Dr. Lasker og Botvinnik 5, Løvenfisk og Kan 4½, Flohr og Rjumin 4, Lilienthal 3½, og Eliskses 3. Sluttresultatet derimot blev: 1. Capablanca 13, 2. Botvinnik 12, 3. Flohr 9½, 4. Lilienthal 9, 5. Ragozin 8½, videre Dr. Lasker 8, Kan, Eliskses, Løvenfisk og Rjumin hver 7½. Som man ser, var 2. omgang skjebnesvanger for den eldre generasjon, især for Dr. Lasker, som da måtte bære 4 tap, mens de yngste arbeidet sig opover. I det hele var det bemerkelsesverdige at de utenlandske spillere var de overlegne, at resultatet i de lavere registre blev så jevnt, at ingen nye stjerner dukket frem, samtidig trær det store sprang fra de to første premievinnere og de andre plastisk frem. Premiene var 5000, 4000, 3000, 2000 og 1000 rubel. Turneringsavisen utkom med tilsammen 20 fire-sidige numre i avisformat.

26. Siciliansk parti.

Spilt i 15. runde den 3. juni.

Dr. Em. Lasker. J. R. Capablanca.

1. e4 c5, 2. Sf3 Sc6, 3. d4 cd, 4. S×d4 Sf6, 5. Sc3 d6.

Siciliansk parti spiller jeg meget sjelden, skjønt jeg har oppnådd gode resultater ved det også. Siste gang jeg anvendte denne åpning var mot Nimzowitsch i Karlsbad-turneringen.

6. Le2 Ld7, 7. Le3 e6.

Såvel her som etter forrige trekk fortjente a7—a6 fortrinnet.

8. Dd2 a6, 9. f4 Dc7.

Trekket er nødvendig for å undgå kombinasjonen S×c6 og e4—e5.

10. Sb3.

For å undgå 10. — Sa5, samtidig trues med å spille Sa4 ved given leilighet.

10. — b5, 11. Lf3 Tb8, 12. Se2 Le7, 13. 0—0 0—0, 14. Sg3 a5.

Svart må angripe på D-fløien, da han ingenting kan foreta sig på K-fløien.

15. Sd4 a4, 16. Tae1 Tfc8, 17. Tf2 Se8, 18. S×c6.

I sammenheng med denne avbytningskombinasjon oppnår hvit på ingen måte noen fordel, tvertom svekker han sin stilling. Derfor vilde det ha vært fordelaktigere å ha benyttet en avventende taktikk.

18. — L×c6, 19. f5.

Dette trekk fører til store vanskeligheter for hvit, og det er bare takket være sitt seige forsvar at han formår å holde likevekten.

19. — e5, 20. Sh5 Db7, 21. Lg5 f6, 22. Le3 Sc7.

Trekket 22. — Ta8 vilde ha tvunget S til å trekke sig tilbake til g3. Men svart tar med i beregningen at det er bedre å fastholde S i den dårlige stilling enn å trekke den frem til forsvar av bonden e4.

23 Dd1.

Det beste forsvar, da det tillater hvit å foreta omgruppering om det er nødvendig.

23. — Tcd8.

Svart kunde også ha fortsatt med 23. — d5, 24. ed L×d5, Td2 og fått meget tilfredsstillende spill.

24. Td2 Kh8, 25. a3 Tbc8, 26. Lf2 d5, 27. ed S×d5, 28. L×d5 T×d5, 29. Dg4 Lc5.

Dette er vitsen ved hele kombinasjonen. Svart griper nu initiativet.

30. Ted1 L×f2+, 31. K×f2 Tcd8 32. T×d5.

Det er mulig at 32. Db4 her var bedre, det vilde ha fremtvunget h7—h6.

32. — T×d5, 33. T×d5 L×d5, 34. Db4 Da7+, 35. Ke2 Lc4+, 36. Kf3 Da8+, 37. Kf2.

Alle K-trekk er tvungne.

37. — Dd8, 38. Dc3?

Hittil har hvit forsvart sig på beste måte. Men her gjør han en feil, som hurtig fører til en håpløs stilling for ham. Riktig var 38. Ke1, hvorpå svarts vinstchanser vilde vært meget problematiske. F.eks. 38., h6 (tvungent), 39. b3 ab, 40. cb Lf7, 41. Dg4 Df8, 42. b4 o. s. v.

38. — Dd1, 39. Sg3 h6.

På grunn av feilen i det 38. trekk kom hvit i patt-stilling, og er tvunget til å avstå en B. Stillingen var dog håpløs for ham selv ved nøaktig spill.

40. b2 ab, 41. cb L×b3, 42. Sfl Dbl!

Et meget fint trekk, som truer med å vinne en bonde.

43. g4

Ifall 43. Se3, så Da2+, og svart vinner bonden a3.

43. — Lc4, 44. Se3 Dh1, 45. S×c4.

Hvit har ingen ting å gjøre. Hans siste chance er å gi bort alle bønder på K-fløien og søke å oppnå remis ved hurtig fremmarsj av fribonden a3. Imidlertid rinner også denne chance ut i sand.

45. D×h2+, 46. Ke1 Dgl+, 47. Kd2 Df2+, 48. Kc1 Df1+, 49. Kd2 bc, 50. a4 Df4+, 51. Kc2.

Ifall 51. Ke1, så De4+, 52. Kd2 D×g4, 53. a5 Dg2+, 54. Ke3 Dg3+, 55. Kd2 Dg2+, 56. Ke1 Da2, og svart vinner, da bonden a5 ikke kan komme lenger.

51. — D×g4, 52. a5 D×f5+, 53. Kc1 Df2.

Her hadde svart til rådighet også en annen meget sterk fortsettelse begynnende med 53. e5—e4, som også sikkert vilde ha ført til hurtig vinst. Men jeg avstod dog fra den, da jeg avskrekkedes for gjennomregningen av de kompliserte varianter. Jeg anfører hovedvarianten: 53. — e4, 54. a6 Dc5 (sterkest), 55. Db2 c3, 56. Db8+ (det er meget viktig at den hvite D plasseres på b8 og ikke på b7) Kh7, 57. a7 De3+, 58. Kb1 Du3+, 59. Ka2 c2, og hvit er forsvarsløs, da efter 60. a8D trekkes Dc4+ med efterfølgende e1D+ er avgjørende.

54. Da3.

Lasker holder dette trekk for den avgjørende feil, men hans stilling var allerede håpløs. Ifall 54. Dd2 (et trekk som Lasker efter partiets slutt gjorde oppmerksom på), så Dc5, og hvit er forlatt. Den beste chance for hvit var 54. D×c4, f.eks. 54. — De1+, 55. Kc2 D×a5, 56. Dc8+ Kh7, 57. Df5+ Kg8, 58. De6+ Kf8, 59. Dd6+ og nu meget sterkt Ke8, 60. De6+ Kd8, 61. Dg8+ Ke7, 62. D×g7+ Ke6, 63. Dg8+ Kd6, 64. Df8+ Kd5, 65. D×f6 Da4+, og svart må vinne.

54. — Kh7.

Ifall 55. a6, så c3, og svart vinner lett. Hvit ga op.

Anm. av J. R. Capablanca i „64“s turneringsavis.

Tyskland.

17.—24. mai holdtes i *Bad Neuheim* en internasjonal turnering. Det er den sterkeste besatte turnering i Tyskland på lang tid. Turneringens overraskelse blev den 20-årige Paul Keres fra Estland, som gjorde sig så fordelaktig bemerket ifjor i Warszawa. Resultatet blev: 1.—2. Dr. Aljechin og Keres hver 6½, 3. Ahues 5½, 4.—5. Boglojubow og Rellstab hver 5, videre Heinicke og Ståhlberg 4½, Dr. Vidmar 3½, van den Bosch (Nederland) og Weissgerber 2.

27. Siciliansk parti.

Spilt i siste runde den 24. april.

Weissgerber. Dr. Aljechin.

1. e4 c5.

Aljechin måtte vinne dette parti for å kunne komme til å dele 1.—2. premie med Keres. Derfor valgte han siciliansk, skjønt denne tilbakeholdne spillemåte sikkerlig ikke passer synderlig godt for ham.

2. Sf3 e6.

Den såkalte Scheveningen-variant, som for noen år siden ofte blev anvendt. Den byr for så vidt gode chanser som avbyttet i lengere tid kan undgås, og begge parter blir tvunget til å løse meget vanskelige strategiske problemer.

3. d4 cd, 4. S×d4 Sf6, 5. Sc3 d6.

Efter at hvit ved 5. Sc3 var tvunget til å stenge inne c-bonden, kan svart uten betenkning tillate sig dette tilbakeholdne „halvtrekk“.

6. Le2 Le7, 7. 0—0, 8. Le3 a6, 9. f4 Dc7, 10. Lf3 Ld7, 11. De1 Sc6, 12. Sb3 b5, 13. g4 Tb8, 14. Dg3 b4.

Slik er det oftere blitt spilt i denne variant: Hvit forbereder K-angrepet og svart forsøker ved motangrep på D-fløien å skaffe sig motchanser.

15. Sd1 a5, 16. c4.

Forsøker foreløbig å konsolidere D-fløien. I betraktning kommer også angrepsbevegelsen: 16. g5 Se8, 17. Sd2 a4, 18.

Tc1 Sa5, 19. c4 o. s. v., hvorved svart bare hadde små utsikter på D-fløien.

16. — bc e.p., 17. S×c3 Tb4, 18. g5 Se8, 19. Tac1.

Hvit spiller på angrep og bekymrer sig dog kanskje for lite for forsvaret av sin D-fløi. Enklere var det foreløpig å dekke bonden b2 med 19. Tf2.

19. — a4, 20. Sd2 T×b2, 21. f5.

Overlater motstanderen det viktige centralpunkt e5, hvad der vil vise betenkelige følger når der inntrer stillstand på K-fløien.

21. — Ld8, 22. Lg4.

Truer med å åpne f-linjen!

22. — ef, 23. Sc4 fg!

Den eneste motchance!

24. S×b2 Se5, 25. Sd5 Db8, 26. Sc4 Sf3+, 27. Kh1 S×g5, 28. Tb1 Da8, 29. Scb6?

Hittil har hvit ført angrepet riktig. Nu skulde han ha sett sig om etter sine egne svakheter. Da hadde han ganske sikkert ikke forfeilet den sikreste fortsettelse, nemlig: 29. L×g5 (rydder unda truselen av e4!) L×g5, 30. Scb6 Db7, 31. S×d7 D×d7, 32. Tf5! h6, 33. D×g4 snarlig etterfulgt av Dg2 o. s. v. med bedre spill for hvit.

29. — L×b6, 30. L×g5 Ld8, 31. L×d8 D×d8, 32. Tb7 Le6?

Aljechin mente med rette at den rolige fortsettelse Kh8! truende med f5 og Lc6 skulde ha gitt ham bedre spill.

33. Se7+ Kh8, 34. Dh4 Sc7!

Truer Sd5! og får motstanderen til å slå løs.

35. T×c7, D×c7, 36. Sg6+ fg, 37. T×f8+ Lg8.

Tross den ugunstige L-stilling behøver svart ikke å være engstelig: den hvite K-stilling er for åpen.

38. Dd8.

En beklagelig feil i tidsnød! Riktig var 38. D×g4 med omtrent samme utsikter for begge.

38. — Dc4!, 39. T×g8+? D×g8, 40. D×d6 D×a2!, 41. e5 Db1+, 42. Kg2 De4+, 43. Kf2 h6.

Og svart vant etter noen trekk, da hans Ba4 i det minste er verd like meget som motstanderens central-B.

Anm. av E. Bogoljubow i 8-Uhr-Blatt, Nürnberg.

7.-14. mai holdtes en treningsturnering i *Bad Elstner*. Den var nasjonal. Her blev resultatet: Bogoljubow og Hahn (Bayreuth) hver 7½, Reinhardt, Dr. Rödl og Tröger 5½, Dr. Lachmann 4½, Krause 3, Hübener 2½, Dr. Dürrsen 2, Machate 1½.

I *Bad Saarow* var det i tiden 2.-23. mai en treningsleir, hvor eliten av tysk sjakk var samlet til felles studium av spilleåpninger, mesterpartier etc. Dr. Aljechin var der også i 6 dager.

I *Dresden* holdtes 7.-14. juni også en ganske sterk internasjonal mesterturnering. På grunn av sitt tap mot Engels kunde Aljechin først i siste runde sikre sig seiren, Keres falt gjennom Bogoljubow valser nedover. Resultatet 1. Aljechin 6½, 2. Engels 6, 3.-4. Maróczy og Ståhlberg 5½, 5. Bogoljubow 5, videre Dr. Rödl og Sämisch 4½, Helling og Keres 3½, Grob ½.

28. Indisk parti.

Helling. Engels.

1. d4 Sf6, 2. Sd2 d5, 3. e3 Lg4, 4. f3 Lf5, 5. Ld3 Lg6, 6. De2 e6, 7. L×g6 hg, 8. Db5+ Sbd7, 9. D×b7 e5, 10. Se2 Le7, 11. b3 0-0, 12. 0-0 ed, 13. S×d4 Lc5, 14. Da6 Te8, 15. Sb1 Se5, 16. Td1 Lb6, 17. Df1 Dd7, 18. a4 a6!, 19. Kh1 c5, 20. Se2 Dc6, 21. Sa3 Lc7, 22. c4 Tab8, 23. Sc3 d4!, 24. ed cd, 25. T×d4 S×f3!!, 26. gf Te1!, 27. D×e1 D×f3+, 28. Kg1 Te8, 29. Se4 Sg4!, 30. Ta2 Lb6, 31. Le3 L×d4, 32. L×d4 T×d4, 33. Dd2 Se3!, 34. h3 Dg3+, 35. Kh1 D×h3+, 36. Dh2 Df1+, 37. Dg1 Th4+, 38. Th2 Df3+.

Hvit gav op.

Dagens menn V.

José Raoul Capablanca

har ved den siste Moskva-turnering igjen formådd å feste sjakkverdenens oppmerksomhet på sig. Og han vil sikkert for-

José Raoul Capablanca.

stå å holde oppmerksomheten spent. For han har satt sig et mål, han vil igjen kjempe om verdensmestertittelen. For ham spiller det økonomiske utbytte underordnet rolle, han er sjakkens grand seigneur. I ni år arbeidet han for å opnå kamp mot Dr. Lasker. Han er nu beredt til atter et ni års arbeide for en ny kamp om mesterskapstittelen. Og han har for så vidt råd til det, som han enda kun er 47 år, født 19. november 1888 i Havanna. Han lærte å spille sjakk 4½ år gammel, slo i 21-årsalderen F. J. Marshall med 8 vinst, 1 tap og 14 remis, erobret verdensmesterskapet ved kamp mot Dr. Lasker 1921 med 4 vinst og 10 remis, men måtte 1927 gi det fra sig igjen til Dr. Aljechin, som vant med 6:3, dessuten spiltes 25 remis-partier. Her er ikke plass til å gjennemgå hans data. Hør heller hvad Brinckmann sier: Den som har sittet og analysert sammen med Capablanca ved brettet, den har erfaret at han forstår å regne ualmindelig langt frem, at han forbløffende raskt vet å sondre det vesentlige fra det uvesentlige, at han rår over en sterk intuisjon, altså en sjakkfølelse helt ut i fingerspissene.

Klubb og krets:

Trøndelag Sjakk-krets

avholdt årsmøte og de avsluttende kamper 14. juni på Steinkjer. Kretsmester blev Arbeidernes, Trondhjem med 3½ vunne matcher, 2. Trondhjem, 3. Nam-sos, 4. „1926“, 5. Steinkjer. I B-klassen vant Arbeidernes, Trondhjem i stikk-kamp mot Steinkjer med 4½:3½.

Oslo.

Pokalkampen mellom „Stjernen“, Oslo og Drammens Arbeiderforenings sjakk-klubb spilt 8. mai i Drammen blev vunnet av „Stjernen“ med 8:1. I en pokalturnering mellom Oslo Sjakk-selskap og „Stjernen“ blev vunnet av førstnevnte med 19:17. En opsatt pokal

for beste individuelle resultat blev vunnet av G. Marthinsen, „Stjernen“.

Trondhjem.

I mai arrangerte dagbladet „Dagsposten“ sitt tradisjonelle Trondhjems-mesterskap. Turneringen var fri, da bladet dekket alle utgifter, en generøsitet som byens spillere vet å sette pris på. Turneringsleder var J. R. Moslet. Resultatet blev: 1. og ny Trondhjems-mester H. Henriksen 6½, 2. K. Thomassen 6½, 3. B. Evensen 5½. Videre fulgte E. Kjønsvik 5½, J. Alstadheim og A. Schiefloe 5, J. Sæther og T. Guttormsen 4. O. R. Oversand 2, K. Aspås 1. Rekkefølgen mellem premievinnerne blev avgjort ved stikkamper, mellem 3. premievinner og nestemann endog ved 3 partier. Alle 3 premievinnere er fra Arbeidernes klubb.

27. Skandinavisk parti.

Spilt i 2. runde den 8. mai.

H. Henriksen. B. Evensen.

1. e4 d5, 2. Sc3 de, 3. S×e4 e5, 4. Sf3 Sf6, 5. Sg3 Ld6, 6. Lc4 0—0, 7. d3 c6, 8. Lg5 Da5+, 9. c3 Sbd7, 10. 0—0 h6, 11. Sf5

Litteratur.**Das grosse internationale Schachmeister-turnier in Bad Kissingen**

vom 11.—25. august 1928 etc. herausgegeben von Dr. S. G. Tartakower. Verlag Otto Lewin, Kissingen 1928. 179 sider 24×16 cm. Foruten 5 bilder, en kort innledende artikkel om Bad Kissingen og dets betydning som verdensbad, en innledning og flere tabeller, inneholder boken en 32 sider lang oversikt over åpningsteorien i lys av stormesterturneringen i Kissingen, samt turneringens alle 66 partier. Hele denne siste avdeling er trykt med petit for å kunne rumme det fylldige glosseringsmateriale utgiveren har forsynt partiene med. Som grunnprinsipp har forfatteren forsøkt å opfatte hvert parti som et levende kunstverk. Han har derfor ved bearbeidelsen ikke bare dissekert nye varianter, men også klarlagt nye synspunkter i kampopfatningen. Opprinnelig pris M. 7.50, bestilt gjennom Norsk Sjakkeblad koster den nu kr. 3.00.

Moderne Schachstrategie

ausgewählt und erläutert von Dr. S. G. Tartakower, Breslau 1930, Verlag Ad. Kramer. 139 sider 23×15 cm. Boken er nærmest en hyldest for Dr. O. S. Bernstein, den for nutiden lite kjente russer, som i 1905—1914 var en av sjakkens forgrunnsfigurer. Han var født i Russland 1882, men måtte på grunn av revolusjonen flytte til Paris i 1920. Der bor han fremdeles, men kun leilighetsvis dukker han offentlig frem som sjakkspiller. Forfatteren hevder at moderne sjakkstrategi setter inn med Dr. Bernsteins ydelser i turneringen i Barmen 1905. Dr. Bernsteins brillante taktikk er fast knyttet til moderne sjakkstrategi både i innhold og teknikk. Derfor har forfatteren kun utvalgt Bernstein-partier, ialt 50 numre forsynt med Tartakowers

Dc7, 12. Dc1 hg, 13. D×g5 Se8, 14. Sh6+ Kh7, 15. S×f7 Sdf6, 16. Dh4+ Kg6, 17. S×d6 S×d6, 18. Tae1 e4, 19. de De7, 20. Dg5+ Kh7, 21. Se5 Sd5, 22. Dh5+ Kg8, 23. ed S×c4, 24. S×c6 Df7, 25. Se7+. Svart gav op.

ändfulla och instruktiva anmärkningar. Den oprinnelige pris var M. 4 heftet og M. 5 innbundet. Bestilt gjennom Norsk Sjakkeblad koster den nu henholdsvis 3 og 4 kroner.

Das erste italienische Grossturnier San Remo 1930.

Der Rekordsieg Dr. Aljechins. Herausgegeben von Franz Chalupetzky und Ladislaus Toth. Verlag Adolf Kramer, Breslau 1931. 93 sider 18×13. Den inneholder 2 bilder og to innledende artikler av Hans Kmoch og Dr. Adolf Seitz, alle 120 partier, en oversikt over åpningene, en artikkel av Tartakower samt Dr. Aljechins sjakklike data. I denne turnering gjorde vel Dr. Aljechin sitt livs store mesterstykke som 1ste premievinner å stå 3½ point foran nr. 2. Han fikk 2 remiser, resten bare vinst. Partiene er dels uten, dels med korte anmerkninger. Bokens opprinnelige pris var M4.20. Av boken er ennu bare ca. 50 eksemplarer tilbake, derfor er den norske pris bestilt gjennom Norsk Sjakkeblad, 5 kroner.

Disse 3 bøker har vi etter anmodning anmeldt nu, skjønt de er av litt eldre dato. Men de er alle 3 meget gode partisamlinger som anbefales på det beste. Papir og utstyr godt. De nevnte priser er spesialpriser for Norge.

Sexto Torneo Sudamericano de Ajedrez,

Mar del Plata, Organizado por la Federacion Argentina de Ajedrez. Buenos Aires 1936, forlag Club de Ajedrez Jaque Mate. 62 sider 27×21½ cm. Sydamerikansk sjakk-literatur er en sjelden vare hos oss. Boken, som er forsynt med et gruppebilde av turneringsdeltagerne, et par innledende artikler, tabeller og samtlige 120 spilte partier fra

turneringen om mesterskapet for Sydamerika, er ikke trykt, men mangfoldiggjort på en side av arket. Tross bra papir, kan det ikke undgås, som i resensjonseksemplaret, at utstyret blir mindre pent. Partiene er gjengitt dels uten, dels med anmerkninger, kortere eller lengere,

holdt i den analytiske, variantrike stil, som vi f.eks. kjenner hos mester Grünfeld. Teksten er skrevet på spansk, og notasjonen følger den engelsk-franske. Åpningsoversikt mangler. Det er den første turneringsbok som er utgitt i Argentina. Pris 1.80 pesos (ca. kr. 2.10?)

Opgaver.**Løserturneringen 1. kv. 1936.**

Løser	Heft. 1	H. 2	H. 3	Total mars
Andersen, O.	24 p.	0 p.	33 p.	57+188p
Gregersen, T.	34	40	45	119+284
Grytbakk, J.	32	28	32	92+1
Jørgensen, J.	32	34	41	107+276
Ljamin, B.	32	0	0	32
Pettersen, E.	37	33	45	115
Persson, M.	0	37	0	37+150

Opgave nr. 4 (med Bc1 på c7) er biløselig ved 1. Sf6×g4! Nr. 5 tilsettes sv.B på b3. Løserne fikk 2 p. Nr. 7 er uløselig. 1. Sh4? Te5!, 2.? Nr. 16 har 2 biløsninger: 1. c8D! og 1. e8D! Nr. 30 er biløselig ved 1. Da3! (Det ser ut som den også er bil. ved 1, Da2!) Ingen løser fant denne. Nr. 31 er en såkalt „tvillingoppgave“, A som diag., B med Bg7 på e7. Løserfrist som for dette hefte. Nr. 38 har 2 bil.: 1. Tb3+! og 1. Se3. Nr. 43 er feiltrykk. (Løserne fikk 10 p. for sitt strev!) Hr. T. Gregersen og J. Jørgensen har nu opnådd premie. Gratulerer!

*Alfred Karlström.***Bedømmelsen av 2-trekkerne i nr. 3.**

Nr. 34 (1. Lc5). Noen kjente varianter. Nr. 35 (1. Da6). Smukke avtrekksmatter etter 1. — Td4 og 1. — Td3.

Nr. 36 (1. Lf7). Kjedelige dualer etter 1. — Sg×e4, 2. d4 og Sd3 matt, og 1. — Sc×e4, 2. f4 og Sd3 matt.

Nr. 37 (1. K×h6). Et par kryss-sjakkvarianter.

Nr. 38. (1. S×e5). Et pent første-trekk, den hvite springer settes i slag for 3 svarte brikker.

Nr. 39 (1. D×g7). Et godt første-trekk.

Nr. 40 (1. Le5). To gode blokader på e5.

Nr. 41 (1. Da1). Særlig kors-sjakkvarianten er god.

Nr. 42 (1. Dh3). Gode linjesperringer.

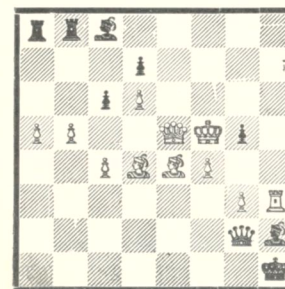
Nr. 43 (1. S×f3). Matt i ett trekk ved 1. Lb1.

Nr. 44 (1. Td4). Særlig varianten etter D×d4 er meget smukk.

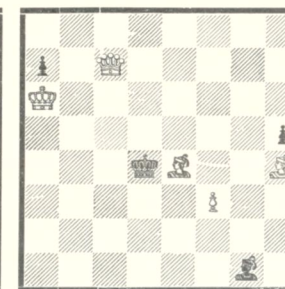
Premiene tildeles nr. 41 av Neumann

*R. Rindöien.***Norsk Sjakkeforbunds nasjonale turnering for 3-trekkerne.**

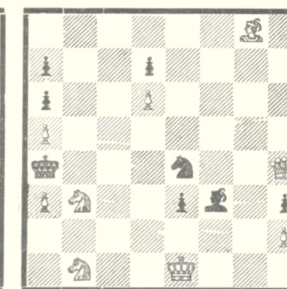
1. premie 60. „Biggen“. F.M. Godager og T. Fjeld, Hamar. 2. premie 61. „Complete block“. Kr. Nielsen, Hamar. 3. premie 62. „Felix“. Th. C. Henriksen, Fredriksstad.

Matt i 3 trekk.

Matt i 3 trekk.

Matt i 3 trekk.

Dom i Norsk Sjakkforbunds 3-trekksturnering.

Ved den forlengede innsendelsesfrists utløp 1. april var innkommet 13 oppgaver. Av disse var følgende ukorrekte: „Olga“. Stillingen er „umulig“, da svarts bønder må ha slått minst 5 brikker, mens det bare mangler 2 hvite brikker. „Bohemia“. Biløselig ved 1. Kd7. „Venus“. Biløselig ved 1. Dd6. Av de korrekte oppgaver må følgende settes ut av betraktning: „Nordpol“ har karakteren av et begynnerarbeide. Den er anlagt som en matt-billedoppgave, men forsynder sig grovelig mot økonomiens regler. „Stella“, „Magnus“, „Rex“ og „Brutus“ mangler særpreg og hever sig ikke over det almindelige sjakkspaltenivå. De gjenværende 6 oppgaver bør efter min mening plaseres i følgende rangordning. 1. „Biggen“. En hjørneoppgave med et fint strategisk tema: 1. — La6, 2. Lx b6 og 1. — Lb7, 2. La7. Oppgaven er godt konstruert, men de mange hvite bønder tar sig ikke godt ut. 2. „Complete block“. Hvit trekk-tvang gjør i almindelighet mest effekt i 2-trekere, men i denne elegante lille 3-trekker med sitt prektige og vanskelige innledningstrekk kommer den utmerket til sin rett. Mot oppgaven kan ikke innvendes annet enn at innholdet er en smule magert. 3. „Felix“. En god trekkvangsoppgave med fine stille varianter. 4. „Pettit“. En meget tiltalende liten trekkvangsoppgave. De to springeres stengning av dronningens linje danner et meget vakkert variantpar. 5. „Truls“. Elegant, men innholdet svært tamt. 6. „Håkon“. Et stort og godt variant-

kompleks, som dog er istandbragt med temmelig grove midler. Særlig er de hvite bønder på 7de linje skjæmmende. Sogn haveby, 8. mai 1936.

Johan Scheel.

Ved navnesedlenes åpning viste det sig at forfatterne til „Biggen“ var F. M. Godager og T. Fjeld, til „Complete block“ Kr. Nielsen, og til „Felix“ Th. C. Henriksen. 1. premie tilfaller således F. M. Godager og T. Fjeld, Hamar, 2. premie Kr. Nielsen, Hamar, og 3. premie Th. C. Henriksen, Fredriksstad. Premienes størrelse er kr. 35.00, kr. 20.00 og kr. 15.00. De vil bli utbetalt av Norsk Sjakkforbund efter 15. oktober i år, inntil hvitken tid det er anledning til å påanke dommen under påvisning av forgjengere.

A. Karlstrøm

fikk hedrende omtale for en 2-trekker i Schackvärlden febr. 1936, likeså fikk han 3. hedrende omtale for en 3-trekks selv-matt i „American Chess Bulletin“s tematur. 1935.

Brevkasse.

Herz. Dank für Probleme an: (LA) Miskolc, (LK) und (LK) Budapest, (CJT) Den Haag. Zu den Problemsendungen: (RW) Kiel: 2-Züg.Ke8/d5: Nach 1. Dg2 Sc4 entsteht Trippelspiel Bxc Matt od. dxc Matt od. Dxt Matt. (LA) Miskolc: 2-Züg. Kh5/e4: Nebenlöhsung 1. Te3+!! (LK u. LK) Budapest: 2-Züg.Kc7/d4: 1. Td5 Matt! (LK) Budapest: 2-Züg.Kh4/f5: 1. Sh6 Matt od. 1. Te5 Matt! (FP) Nyköping: Ingen av de 3 innsendte oppgaver kan benyttes.

NORSK SJAKKFORBUND

(President: Direktør Olaf Smedal, Drammensveien 51, Oslo.)

Tilsluttede klubber	Formann	Møter	Medlemmer
Bodø Sjakklag.....	Edv. Kolvereid.....	Tirsdag, fredag „Nordens Klippe“	
Bergens Sjakk-klubb.....	O. Kavlie-Jørgensen	Allehelgensgt. 6 Hverd. Café „Metropol“	
Drammens Arbeiderf. S.klb.	Hans Haraldseth....	tirsdag kl. 20-24	29
Fredrikstad Schakselskap...	K. A. Karlsen.....	Torsd. kl. 20-24, mand. 20-22. Håndvf. kafé	
Hamar Sjakkklubb.....	F. M. Godager.....	Tirsdag, Fred. Bondeh. Onsdag, Pensjon	17
Hamar Arbeidersjakkklubb..	Sverre Bye.....	Farris.	20
Larvik Schakkklub.....	Einar Michaelsen....	mand, torsd. Meierik. „Funkisgården“ torsdag fra kl. 7	
Lillehammer Schakselskap	S. Mikkelsen	Kaffistova, Ondag	
Moss Sjakk-klubb.....	E. A. Hulback.....	mandag og torsd. Cafe „Mimer“ kl. 8-12.	
Namsos Sjakk-klubb.....	Birger Røthe.....	Mand, fred. kl. 19-23.5	
Narvik Sjakk-klubb.....	Eskild Kristensen..	Kaffistova Stortorvet	
Oslo:		Tirsd. og Torsd. Kaffistova, O. Ryes. pl. 8	45
Arb sjakk-klubb „Odin“.....	H. M. Solberg.....	Kaffistova, Torvet	
Sjakk-klubn. „Stjernen“.....	E. Pettersen.....	mandag og torsdag. Kronprinsensgt. 17 ^{IX}	125
Sjakklaget „Norrøna“.....	Lærer Høvik.....	Hver dag.	40
Oslo Schakselskap.....	Georg Christiansen..	Torsd. Folkets H sal A.	
Rjukan-Arb. Sjakk-klubb...	Sig. Sørensen.....	Tirsdag og fredag Café Cesil	
Sandefjord Sjakk-klubb...	Ottar Klavenes.....	Torsdag kl. 19.30 i „Matstova“ 2. etasje.	35
Sarpsborg Sjakk-klubb....	Bjørn Tobiassen...	Tirsdag, Bogers Hotell	
Ski Sjakkelskap.....	O. N. Høyer.....	Kverndalsgt. 4 torsdag.	
Skiens Sjakkklubb.....	Arthur Ringdahl...	Onsdag og fredag..	
Tromsø Schak & Bridgeklub	Halfd. D. Johansen	Grand Hotells Kafé	15
Svolvær Schackselskap.....	Joh. Ing. Johansen..	Badesalen	
Trondhjem:		Mandag og torsdag	
Trondhjems Sjakk-klubb...	I. Fyhn.....	Håndverkforeningen.	
Arbeidernes Sjakk-klubb...	A. Schiefloe.....	Mandag og fredag Kaffesalongen	
Sjakk-klubben av 1926.....	J. Haugen.....	Mandag, Tirsd. Kinokaféen	32
Tønsberg Sjakkklubb.....	E. Rojahn.....	Torsdag, Tbg. Håndverk og Industrif.	28
(Ikke tilsluttet forbundet)			
Mosjøen Sjakk-klubb.....	D. Hvalryg	Kaffistova fredag.	20
Øye Sjakk-klubb.....	Bernhard Øye.....		
Voss Sjakk-klubb.....	Kristian Eggereide..		
Odda Sjakk-klubb.....			
Lofthus Sjakk-klubb.....			
Åndalsnes Sjakk-klubb....	John N. Larsen.....		